



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum**

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Romae, 1619**

Vtrum obseruantia sit potior virtus, quàm pietas? 3

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38762**

honestate debetur. Et hoc modo debemus cultum, & honorem his qui sunt in dignitate constituti, etiam si non simus eis subiecti.

Ad tertium dicendum, quod excellentiæ eorum qui sunt in dignitate constituti, debetur honor, ratione sublimioris gradus: timor autem ratione potestatis, quam habent ad coercendum. Officio verò gubernationis ipsorum debetur obedientia, per quam subditi mouentur ad imperium præsentium: & tributa, quæ sunt quædam stipendia laboris ipsorum.

## ARTIC. III.

¶ *Vtrum obseruantia sit potior virtus quàm pietas?*

¶ **A**d tertium sic proceditur. Videtur, quod obseruantia sit potior virtus, quàm pietas. Princeps enim cui cultus per obseruantiam exhibetur, comparatur ad patrem qui pietate colitur, sicut vniuersalis gubernator ad particularem. Nam familia quam pater gubernat, est pars ciuitatis, quæ gubernatur à principe. Sed vniuersalis virtus potior est, & magis ei inferiora subduntur. Ergo obseruantia est potior virtus, quàm pietas.

¶ **2** Præterea, illi qui sunt in dignitate constituti curam gerunt boni communis. Consanguinei autem pertinent ad bonum priuatum, quod est propter bonum commune contemnendum. Unde laudabiliter aliqui pro bono communi, periculis mortis seipsum exponunt. Ergo obseruantia, per quam exhibetur cultus his qui sunt in dignitate constituti, est potior virtus, quàm pietas, quæ exhibet cultum personis sanguine iunctis.

¶ **3** Præter. Honor & reuerentia maximè debetur virtuosus post Deum. Sed virtuosus exhibetur honor, & reuerentia per obseruantiam virtutem, ut dictum est. Ergo obseruantia est præcipua post religionem.

¶ **SED** contra est, quod præcepta legis dantur de actibus virtutum. Immediatè autem post præcepta religionis, quæ pertinent ad primam tabulam, subditur præceptum de honoratione parentum, quod pertinet ad

art. 1. ad  
2.

ad pietatem. Ergo pietas immediatè sequitur religionem ordine dignitatis.

RESPONDEO dicendum, quòd personis in dignitate constitutis potest aliquid exhiberi dupliciter. Vno modo, in ordine ad bonum commune, puta cum aliquis eis seruit in administratione reipub. Et hoc iam non pertinet ad obseruantiam, sed ad pietatem, quæ cultum exhibet non solum patri, sed etiam patriæ. Alio modo exhibetur aliquid personis in dignitate constitutis, pertinens specialiter ad personalem eorum utilitatem vel gloriam. Et hoc propriè pertinet ad obseruantiam, secundum quod à pietate distinguitur. Et ideo comparatio obseruantiz ad pietatem, necesse est quòd attendatur secundum diuersas habitudines diuersarum personarum ad nos, quas respicit vtraque virtus. Manifestum est autem, quòd personæ parentum & eorum qui sunt nobis sanguine coniuncti, substantialius nobis coniunguntur quam personæ quæ sunt in dignitate constitutz. Magis enim ad substantiam pertinet generatio & educatio, cuius principium est pater, quam exterior gubernatio, cuius principium sunt illi qui in dignitate constituuntur. Et per hoc pietas obseruantiz præminet, in quantum cultum reddit personis magis coniunctis, quibus magis obligamur.

Ad primum ergo dicendum, quòd princeps comparatur ad patrem sicut vniuersalis virtus ad particularem, quantum ad exteriorem gubernationem; non autem quantum ad hoc quòd pater est principium generationis. Sic enim comparatur ad ipsum virtus diuina, quæ est omnium productiua in esse.

Ad secundum dicendum, quòd ex ea parte qua personæ in dignitate constitutz ordinantur ad bonum commune, non pertinet earum cultus ad obseruantiam, sed ad pietatem, vt dictum est.

Ad tertium dicendum, quòd exhibitio honoris vel cultus nõ solum est proportionanda personæ cui exhibetur, secundum se consideratæ; sed etiam secundum

*in co. ar.*

Sec. Sec. Vol ij. L 1 quòd

quòd ad exhibentes comparatur. Quamuis ergo virtuosì secundum se considerati, sint magis digni honore quàm personæ parentum: tamen filij magis obligantur propter beneficia suscepta ab ipsis parentibus, & coniunctionem naturalem, ad exhibendum cultum & honorem parentibus, quàm extraneis virtuosìs.

## QVÆST. CIII.

*De Dulia, in quatuor articulos diuisa.*

**D** E inde considerandum est de partibus obseruantie. Et primò, de dulia, quæ exhibet honorem, & cætera ad hoc pertinentia, personis superioribus. Secundò, de obedientia, per quam earum obeditur imperio.

¶ Circa primum queruntur quatuor.

- ¶ Primo, vtrum honor sit aliquid spirituale vel corporale?
- ¶ Secundo, vtrum honor debeatur solis superioribus?
- ¶ Tertio, vtrum dulia, cuius est exhibere honorem & cultum superioribus, sit specialis virtus à laetitia distincta?
- ¶ Quarto, vtrum per species distinguatur?

## ARTIC. I.

542

*Vtrum honor importet aliquid corporale?*

**A** D primum sic proceditur. Videtur, quòd honor non importet aliquid corporale. Honor enim est exhibitio reuerentiæ in testimonium virtutis, vt potest accipi à Philosopho in 1. \* Ethicor. Sed exhibitio reuerentiæ est aliquid spirituale: reuereri enim est actus timoris, vt supra habitum est †. Ergo honor est aliquid spirituale.

\* 1. 1. c. 5.  
10. 5.  
† 9. 8. 1. a.  
2 ad 1.  
\* lib 4.  
Ethi. c. 3.  
aliquantum à  
prin. 3. 5.

¶ 2 Præterea. Secundum Philosoph. in \* 4. Ethic. Honor est præmium virtutis. Virtutis autem quæ principaliter in spiritualibus consistit, præmium non est aliquid corporale: cum præmium sit potius merito. Ergo honor non consistit in corporalibus.

¶ 3 Præterea, Honor à laude distinguitur, & etià à gloria. Sed laus & gloria in exterioribus consistunt. Ergo